

SLOVENSKÝ JAZYK A SLOVENSKÁ LITERATÚRA NA ŠKOLÁCH S VYUČOVACÍM JAZYKOM MAĎARSKÝM

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Slovenský jazyk, ako druhý jazyk popri materinskom jazyku žiakov, je špecifickým predmetom v školách s vyučovacím jazykom maďarským. Má nielen významné a osobitné miesto, ale aj výrazne odlišnú funkciu od ostatných cieľových jazykov (cudzích jazykov), ktoré sa na školách vyučujú. Slovenský jazyk je dorozumievacím jazykom občanov maďarskej národnosti v styku s ostatnými občanmi v Slovenskej republike. Spoločenskou požiadavkou je preto aktívne zvládnutie slovenského jazyka. Genealogicky a typologicky sa však odlišuje od materinského jazyka žiakov. Aj výber metód, foriem a prostriedkov vyučovania je odlišný od vyučovania materinského jazyka a riadi sa princípmi vyučovania cudzích jazykov.

Vyučovanie slovenského jazyka v stredných odborných školách so štvorročným štúdiom významnou mierou prispieva k všestrannej príprave žiakov na život. Žiaci sa zdokonaľujú v rečovej komunikácii spojenej s ich spoločenským a pracovným prostredím.

CIELE PREDMETU

Žiaci

- si uvedomujú kultúrnu a jazykovú pestrosť v rámci Európy a sveta a v rámci jednotlivých sociálnych prostredí,
- dospievajú k chápaniu odlišností v multikultúrnom prostredí, k tolerancii prostredníctvom významu jazyka pre národnú kultúru,
- si upevňuje komunikačné spôsobilosti – písať, počúvať, hovoriť,
- si zdokonaľuje čitateľskú gramotnosť, a to tak ako pri vecnom, tak aj umeleckom texte.

ŠPECIFICKÉ CIELE PREDMETU

1 Ústna a písomná komunikácia

Žiaci

- vedia ústne a písomne komunikovať v štandardných sociálnych situáciách s použitím náležitej slovnej zásoby,
- používajú informácie z rozličných zdrojov,
- aplikujú základné pravidlá slovenského pravopisu,
- pri ústnom prejave využívajú mimojazykové prostriedky.

2 Počúvanie a čítanie s porozumením

Žiaci

- dokážu porozumieť počutému textu,
- plynulo čítajú súvislý vecný a umelecký text,
- dokážu porozumieť obsahu vecného a umeleckého textu,
- dokážu sa orientovať v jednoduchých informačných textoch,
- si dokážu zapamätať potrebné fakty a vedia ich reprodukovať.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci dosiahnu požadovaný výkon po absolvovaní daného učebného odboru.

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy (Odporúčame zaviesť v 1. ročníku.)	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť komunikovať</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie tvoriť monológy a dialógy vzhľadom na komunikačnú situáciu (v reštaurácii, v obchode, u lekára), - vie požiadať o informáciu - poskytnúť informáciu. - vie opísať svoj domov a jeho zariadenie, - vie zaujať stanovisko v súlade s komunikačnou situáciou, - rozprávať o návšteve športového podujatia. 	<p>komunikačná situácia, dialóg</p> <p>pravidlá správnej výslovnosti</p> <p>artikulácia samohlások, spoluhlások, dvojhlások</p> <p>jazyková norma</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rodina a medziľudské vzťahy 2. Byt – bývanie, domov 3. Zdravie a zdravotná starostlivosť 4. Vzdelávanie 5. Nákupy a služby 6. Šport - športové disciplíny

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1. Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť sa vyjadrovať písomne</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže štylisticky správne formulovať vety, - vie používať rôzne jazykové slovníky, - vie napísať opis predmetu a pracovného postupu, - vie tvoriť správne tvary podstatných mien, - vie tvoriť správne slovesné tvary, - vie používať zvrtné zámená. 	<p>pravidlá slovenského pravopisu</p> <p>štylizácia a kompozícia</p> <p>skloňovanie podstatných a prídavných mien</p> <p>časovanie slovies</p>	<p>1. Rodina a medziľudské vzťahy</p> <p>2. Byt – bývanie, domov</p> <p>3. Zdravie a zdravotná starostlivosť</p> <p>4. Vzdelávanie</p> <p>5. Nákupy a služby</p> <p>6. Šport - športové disciplíny</p>

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1. Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť sa vyjadrovať písomne a ústne</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže tvoriť rôzne typy viet, - vie používať synonymá, - vie napísať opis predmetu a pracovného postupu, - vie napísať rozprávanie na stanovenú tému, - vie napísať osnovu prečítaného textu, - vie správne napísať vybrané a odvodené slová. 	<p>pravopis vlastných podstatných mien</p> <p>úvod, jadro, záver</p>	<p>1. Rodina a medziľudské vzťahy</p> <p>2. Byt – bývanie, domov</p> <p>3. Zdravie a zdravotná starostlivosť</p> <p>4. Vzdelávanie</p> <p>5. Nákupy a služby</p> <p>6. Šport - športové disciplíny</p>

Vzdelávací štandard pre učebné odbory, ktorých absolvovaním žiak získa stredné odborné vzdelanie

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
--------------------------------------	--------------------------	----------------------------------	---

<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Čitateľské zručnosti</p> <p>2 Schopnosť interaktívne používať poznatky a informácie</p> <p>2.1 Čitateľské zručnosti</p>	<p><i>Žiak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže čítať výrazne a nahlas, - dokáže porozumieť prečítanému textu, t. j. je schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a určiť kľúčové slová, - dokáže vyhľadať základné informácie v textoch, - dokáže charakterizovať postavy v jednotlivých dielach, - vie nájsť a vysvetliť charakteristické znaky ľudovej slovesnosti. 	<p>obsah a forma textu</p> <p>jazyk a štýl literárnych diel</p> <p>charakteristické znaky romantizmu a realizmu</p> <p>slovníky</p>	<p>Slovenská literatúra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ľudová slovesnosť 2. Romantizmus v slovenskej literatúre 3. Realizmus v slovenskej literatúre
---	--	---	--

Základné jazykové	Výkonový štandard	Obsahový štandard –	Tematické zameranie
-------------------	-------------------	---------------------	---------------------

kompetencie		pojmy	komunikačných schopností
<p>I Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť aktívne počúvať</p> <p>II. Schopnosť interaktívne používať poznatky a informácie</p> <p>2.1 Vedieť aktívne počúvať</p>	<p><i>Žiak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže porozumieť počutému textu, t. j. je schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a určiť kľúčové slová, - dokáže porozumieť súvislému literárnemu textu, - vie určiť a zapamätať si kľúčové slová v počutom texte, - dokáže udržiavať s hovoriacim očný kontakt a formou mimojazykových prostriedkov dávať hovoriacemu najavo, že ho počúva. <p>- sa dokáže zapojiť do rozhovoru.</p>	<p>poznatky a informácie dialóg monológ</p>	<p>Slovenská literatúra</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ľudová slovesnosť 2. Romantizmus v slovenskej literatúre 3. Realizmus v slovenskej literatúre

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

I. Komunikácia a sloh / počúvanie s porozumením, čítanie a písomné vyjadrovanie (Odporúčame zaviesť v 1. ročníku.)	
Komunikačné zámery	
Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky	Pozdravy, oslovenia, poďakovanie, predstavovanie, požiadanie o informáciu, pozvánka, ospravedlnenie. Blahoželanie.
Zaujatie stanoviska	Správne formulovať informáciu, správne štylizovať oznamy, správy, pozvánku, vyjadriť sústrasť. Blahoželanie k rôznym udalostiam.
Vyjadrenie vôle a pocitov	Požiadat' o informáciu, o pomoc, vyjadriť prosbu, radosť a smútok, vedieť porozprávať svoje zážitky.
Vyjadrenie duševných pocitov a nálady	Vyjadriť spokojnosť a nespokojnosť, radosť a smútok.
Opísanie javov, predmetov, osôb	Opis pracovného postupu.

Pojmové okruhy	
Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka	Opakovanie slovných druhov, správne používanie privlastňovacích prídavných mien a zámen.
Vyjadrenie priestorových vzťahov	Miesto a vzdialenosť.
Vyjadrenie časových vzťahov	Termíny, dáta, dĺžka trvania deja.
Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov	Postava, farby, chute.
Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov	Počet, množstvo, dĺžka.
Vyjadrenie logických vzťahov	Priradenosť, podradenosť.
Vyjadrenie modality	Potreby, možnosti, vôle.
Vyjadrenie vzťahu hovoriaceho k deju	Uvažovanie, presvedčenie, znalosť, prekvapenie.
Jazykové a mimojazykové prostriedky	Správna výslovnosť slovenských hlások. Slovná zásoba slovenského jazyka, homonymá, synonymá, antonymá. Oslovenie, zrakový kontakt pri komunikácii.

Čítanie	Hlasné a tiché čítanie s porozumením vecných a umeleckých textov.
	Výrazné čítanie vecných a umeleckých textov.
	Orientácia v jednoduchých informačných textoch: oznámenie, správa.
Tvorba dialógov a súvislých jazykových prejavov	
Štylizácia a kompozícia	Členenie textov na logické celky, členenie slohových útvarov na úvod, jadro, záver.
	Štylistické prostriedky opisu. Zostavenie osnovy.
Ústne a písomné formy spoločenského styku	Rôzne formy blahoželanania, pozvania, poďakovanie, vyjadrenie sústrasti. Poskytovanie informácie. Oznámenie a správa o školských podujatiach. Opis prostredia a pracovného postupu.
Zážitkovo-dejové prejavy	Dialógy v bežných životných situáciách, tvorba dialógov na základe prečítaného textu.
	Rozprávanie s prvkami opisu
	Reprodukcia prečítaného článku na základe osnovy.
Hodnotiace prejavy	Charakteristika literárnej postavy.
Náučné prejavy	Opis predmetu, javu, pracovného postupu.
Administratívne prejavy	Program podujatia.

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností	
1. Rodina a medziľudské vzťahy	Naša rodina, členovia rodiny. Rodina a príbuzenské vzťahy. Deľba práce medzi členmi rodiny. Konflikty a problémy v rodine. Spoločne prežité chvíle.
2. Byt – bývanie, domov	Byt a bývanie, časti a zariadenie bytu. Estetika bývania. Vonkajšie prostredie.
3. Zdravie a zdravotná starostlivosť	Starostlivosť o zdravie. Zdravá životospráva. Osobná hygiena. Základný systém zdravotníctva. U lekára.
4. Vzdelávanie	Systém vzdelávania na Slovensku. Naša škola. Odborné predmety na našej škole.
	Na hodinách odborných predmetov.
5. Nákupy a služby	Tradičné a moderné možnosti nakupovania. V reštaurácii.
6. Šport - športové disciplíny	Význam športovania v živote človeka. Druhy športu a športové disciplíny.
	Na hodinách telesnej výchovy. Môj obľúbený šport, moji obľúbení športovci.

II. Jazyková komunikácia		
Morfológia	Slovné druhy - ohybné	Podstatné mená - skloňovanie podstatných mien, problémové pády pri podstatných menách. Tvorenie gramatických tvarov prídavných mien, pravopis i,í/y,ý v prídavných menách.
		Tvorenie a používanie slovesných tvarov.
		Slovesné časy a spôsoby.
		Používanie zvratných zámen sa, si.
	Pravopis	Základné pravidlá písania i,í/y,ý.
		Rytmické krátenie - výnimky.

III. Literárna komunikácia	
Čítanie	Výrazné čítanie literárnych textov.
	Čítanie s porozumením.
Tematické okruhy a témy	
Ľudová slovesnosť	Žánre ľudovej slovesnosti. Zberatelia ľudovej slovesnosti. Ukážky z ľudovej slovesnosti.
Romantizmus v slovenskej literatúre Odporúčané diela a autori – výber jedného diela – výklad učiteľa	Ľudovít Štúr
	Samo Chalupka: Mor ho!
	Andrej Sládkovič: Marína, Detvan
	Janko Kráľ: Zakliata panna vo Váhu a divný Janko, Jarná pieseň
	Ján Botto: Smrť Jánošíkova
	Ján Kalinčiak: Reštavrácia
Realizmus v slovenskej literatúre Odporúčané diela a autori – výber jedného diela – výklad učiteľa	Pavol Országh-Hviezdoslav: Krvavé sonety, Hájnikova žena
	Martin Kukučín: Rysavá jalovica
	Jozef Gregor-Tajovský: Maco Mlieč
	Božena Slančíková Timrava: Ťapákovci.

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci dosiahnu požadovaný výkon po absolvovaní daného učebného odboru.

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy (Odporúčame zaviesť v 2. ročníku.)	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť komunikovať</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie tvoriť monológy a dialógy vzhľadom na komunikačnú situáciu (v cestovnej kancelárii, hoteli a reštaurácii), - vie rozprávať o možnostiach využitia voľného času, - vie rozprávať o zdravom životnom štýle, - dokáže zaujať stanovisko vzhľadom na komunikačnú situáciu. 	<p>komunikačná situácia, dialóg</p> <p>pravidlá správnej výslovnosti</p> <p>jazyková a spoločenská norma</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zájmy a voľný čas 2. Cestovanie 3. Jedlo a stravovanie 4. Človek a príroda 5. Móda a obliekanie 6. Kultúra a umenie

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť sa vyjadrovať písomne</p>	<p><i>Žiak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže tvoriť jednoduché vety, - vie napísať úradný list, - dokáže napísať opis a charakteristiku osoby, - vie používať správne tvary zámen v liste - pravopis zámen, - dokáže tvoriť súvislé texty. 	<p>štylizácia a kompozícia</p> <p>úvod, jadro, záver</p> <p>kratšie a dlhšie tvary osobných zámen</p> <p>pravopis zámen</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Záujmy a voľný čas 2. Cestovanie 3. Jedlo a stravovanie 4. Človek a príroda 5. Móda a obliekanie 6. Kultúra a umenie

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť sa vyjadrovať písomne a ústne</p>	<p><i>Žiak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vie tvoriť monológy a dialógy vzhľadom na komunikačnú situáciu, - dokáže napísať súkromný a úradný list, <ul style="list-style-type: none"> - vie tvoriť rôzne typy viet, používať interpunkciu v jednoduchej vete, - vie napísať objednávku, ospravedlnenie, - vie napísať rozprávanie na stanovenú tému, - vie napísať obsah prečítaného textu. 	<p>zámená v liste</p> <p>vety podľa obsahu</p> <p>úvod, jadro, záver</p> <p>pravopis zámen</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Záujmy a voľný čas 2. Cestovanie 3. Jedlo a stravovanie 4. Človek a príroda 5. Móda a obliekanie 6. Kultúra a umenie

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Čitateľské zručnosti</p> <p>2 Schopnosť interaktívne používať poznatky a informácie</p> <p>2.1 Čitateľské zručnosti</p>	<p><i>Žiak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže čítať plynule, výrazne a nahlas, - dokáže čítať a porozumieť dlhším textom , t. j. je schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a určiť kľúčové slová, - dokáže vyhľadať základné informácie v textoch, - vie charakterizovať literárne postavy a vzťahy medzi nimi, - dokáže pracovať s rozličnými slovníkmi. 	<p>obsah a forma textu</p> <p>jazyk a štýl literárnych diel</p> <p>charakteristické znaky lyrizovanej prózy</p>	<p>1.Slovenská literárna moderna</p> <p>2. Slovenská literatúra medzi dvoma svetovými vojnami</p> <p>3. Lyrizovaná próza</p>

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť aktívne počúvať</p> <p>2 Schopnosť interaktívne používať poznatky a informácie</p> <p>2.1 Vedieť aktívne počúvať</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže porozumieť počutému textu, t. j. je schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a určiť kľúčové slová, - dokáže porozumieť súvislým textom a kratším literárnym ukážkam, <li style="padding-left: 20px;">- vie určiť a zapamätať si kľúčové slová v počutom texte, - dokáže si robiť poznámky počas počúvania. <p>dokáže udržiavať s hovoriacim očný kontakt a formou mimojazykových prostriedkov dávať hovoriacemu najavo, že ho počúva.</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže sa zapojiť do rozhovoru. 	<p>dialóg</p> <p>monológ</p>	<p>1. Slovenská literárna moderna</p> <p>2. Slovenská literatúra medzi dvoma svetovými vojnami</p> <p>3. Lyrizovaná próza</p>

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

I. Komunikácia a sloh / počúvanie s porozumením, čítanie a písomné vyjadrovanie (Odporúčame zaviesť v 2. ročníku.)	
Komunikačné zámery	
Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky	Zoznamovanie sa, rozlúčenie, dialógy v bežných životných situáciách, pri cestovaní, pri návšteve kina a divadla.
	Správne zoštylizovať úradný a súkromný list, vedieť napísať objednávku.
Zaujatie stanoviska	Vyjadriť súhlas, nesúhlas, odmietnutie. Viest' telefonický rozhovor.
Vyjadrenie vôle a pocitov	Vyjadriť prosbu, želanie, spokojnosť, nespokojnosť.
Vyjadrenie duševných pocitov a nálady	Vyjadriť spokojnosť a nespokojnosť.
Opísanie javov, predmetov, osôb	Opis a charakteristika osoby.

Pojmové okruhy	
Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka	Správne používanie privlastňovacích prídavných mien a zámen, najmä zámen svoj, svoja, svoje, jeho, jej, ich.
Vyjadrenie priestorových vzťahov	Miesto, poloha, vzdialenosť.
Vyjadrenie časových vzťahov	Termíny, dáta, časové ohraničenie deja, časová následnosť deja.
Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov	Postava, tvar, látka, materiál.
Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov	Počet, objem, miera, porovnávanie počtu a miery.
Vyjadrenie logických vzťahov	Priradenosť, podradenosť, odporovanie.
Vyjadrenie modality	Nutnosti, možnosti.
Vyjadrenie vzťahu hovoriaceho k deju	Uvažovanie, presvedčenie, znalosť, prekvapenie.
Jazykové a mimojazykové prostriedky	Predložkové väzby, zámená, číslovky, príslovky, častice, citoslovčia. Mimika, gestá.

Čítanie	Hlasné a tiché čítanie s porozumením.
	Výrazné čítanie.
	Samostatné čítanie kratších textov v mládežníckych časopisoch.

Tvorba dialógov a súvislých jazykových prejavov	
Štylizácia a kompozícia	Osnova zážitkovo-dejových prejavov, členenie textov na logické celky. Štylistické prostriedky charakteristiky.
Ústne a písomné formy spoločenského styku	Rozličné formy ospravedlnenia, telefonovanie. Dialógy pri cestovaní, stravovaní (jedálny lístok). Súkromný a úradný list.
Zážitkovo-dejové prejavy	Dialógy v bežných životných situáciách, telefonické rozhovory.
	Rozprávanie s prvkami opisu.
	Reprodukcia prečítaného článku na základe osnovy.
Hodnotiace prejavy	Charakteristika literárnej postavy.
Náučné prejavy	Reprodukcia prečítaných textov z učebnice.
Administratívne prejavy	Program podujatia, zoznam účastníkov.

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností	
1. Záujmy a voľný čas	Činnosť vo voľnom čase, rôzne záujmové činnosti, hoby. Činnosti členov rodiny vo voľnom čase, televízia, počítač, internet.
2. Cestovanie	Cestná, letecká, železničná a lodná doprava. História cestovania. Príčiny dopravných nehôd. Naše mesto.
3. Jedlo a stravovanie	Stravovanie doma a v školskej jedálni. Stravovanie v reštaurácii, jedálny lístok. Slávnostné prestieranie stola.
4. Človek a príroda	Životné prostredie človeka. Znečisťovanie vody, vzduchu, pôdy. Ohrozené rastliny a zvieratá. Národné parky, chránené oblasti a prírodné rezervácie. Zoologické a botanické záhrady.
5. Móda a obliekanie	Obliekanie podľa ročných období. Móda mladých a starších. Spoločenské, príležitostné oblečenie
6. Kultúra a umenie	Druhy umenia. Televízia a rozhlas. Film. Hudba, spev a tanec. Divadlo.

II. Jazyková komunikácia		
Lexikológia		Frazeologické jednotky, príslovia, porekadlá, pranostiky.
		Písanie cudzích slov.
Morfológia	Slovné druhy - ohybné a neohybné	Skloňovanie zámen - rozlišovanie jednotlivých tvarov zámen a ich používanie v komunikácii.
		Tvorenie gramatických tvarov čísloviek a ich používanie v komunikácii.
		Neohybné slovné druhy - používanie prísloviek, častíc a citosloviec.
	Pravopis	Opakovanie učiva o vybraných a odvodených slovách.
		Písanie i, í/y, ý v rôznych tvaroch zámen a čísloviek.

III. Literárna komunikácia	
Čítanie	Výrazné čítanie literárnych textov.
	Čítanie s porozumením.

Tematické okruhy a témy	
Slovenská literárna moderna	Ivan Krasko: Vesper dominicae, Otcova roľa. Janko Jesenský - Pani Rafiková, Demokrati.
Slovenská literatúra medzi dvoma svetovými vojnami Odporúčané diela a autori – výber jedného diela – výklad učiteľa	Martin Rázus: Matka
	Ján Smrek: Básnik a žena
	Ladislav Novomeský: Až sa zas budú čítať básne
	Milo Urban: Živý bič
	Jozef Cíger-Hronský: Jozef Mak
	Ivan Stodola
	Július Barč-Ivan
Lyrizovaná próza Odporúčané diela a autori – výber jedného diela – výklad učiteľa	Ľudo Ondrejov: Zbojnícka mladosť Margita Figuli: Tri gaštanové kone

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci dosiahnu požadovaný výkon po absolvovaní daného učebného odboru.

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy (Odporúčame zaviesť v 3. ročníku.)	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť komunikovať</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie tvoriť dialógy a monológy vzhľadom na komunikačnú situáciu(v knižnici, v kníhkupectve), - vie rozprávať o svojej obľúbenej knihe, - vie rozprávať o obľúbenej relácii, o filme, programe, - dokáže zaujať stanovisko, v diskusii prezentovať svoj názor na spoločenskú situáciu. 	<p>komunikačná situácia, dialóg</p> <p>pravidlá správnej výslovnosti</p> <p>jazyková a spoločenská norma</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Životný štýl mladých 2. Kniha a čítanie 3. Masmédiá 4. Bratislava - hlavné mesto SR 5. Štátny systém SR

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť sa adekvátne vyjadrovať písomne</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie štylizovať jednoduché vety a súvetia, vie utvoriť ucelený text na základ, - stanoveného slohového žánru/útvaru, - vie správne napísať vlastné podstatné mená, - vie správne napísať osobné zámená v žiadosti, - vie používať správne tvary zámen v liste - pravopis zámen, - dokáže tvoriť súvislé texty. 	<p>štylizácia a kompozícia</p> <p>zápisnica, životopis, žiadosť</p> <p>úvaha</p> <p>rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>úvod, jadro, záver</p> <p>pravopis vlastných podstatných mien a zámen</p>	<p>1 Životný štýl mladých</p> <p>2. Kniha a čítanie</p> <p>3. Masmédiá</p> <p>4. Bratislava - hlavné mesto SR</p> <p>5. Štátny systém SR</p>

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
I. Schopnosť interaktívne využívať jazyk	<p><i>Žiak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vie vytvoriť ucelený text na základe stanoveného slohového žánru/útvary, - vie tvoriť rôzne typy viet, používať interpunkciu v jednoduchej vete, - vie správne napísať vlastné podstatné mená, - vie napísať osobné zámená v žiadosti. 	<p>písanie zámen v liste</p> <p>vety podľa obsahu</p> <p>úvod, jadro, záver</p> <p>pravopis zámen</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zájmy a voľný čas 2. Cestovanie 3. Jedlo a stravovanie 4. Človek a príroda 5. Móda a obliekanie 6. Kultúra a umenie

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Čitateľské zručnosti</p> <p>2 Schopnosť interaktívne používať poznatky a informácie</p> <p>2.1 Čitateľské zručnosti</p>	<p><i>Žiak:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže čítať plynule, výrazne a nahlas, - dokáže čítať dlhšie texty a porozumieť im, t. j. je schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a určiť kľúčové slová, - dokáže vyhľadať základné informácie v textoch, - dokáže na základe vlastných poznámok reprodukovať text, - vie charakterizovať literárne postavy, ich činy a vzťahy medzi nimi, - dokáže pracovať s rozličnými jazykovými slovníkmi. 	<p>obsah a forma textu</p> <p>jazyk a štýl literárnych diel</p> <p>charakteristické znaky lyrizovanej prózy</p> <p>slovníky</p>	<p>1. Súčasná slovenská próza</p>

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť aktívne počúvať</p> <p>2 Schopnosť interaktívne používať poznatky a informácie</p> <p>2.1 Vedieť aktívne počúvať</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže udržiavať s hovoriacim očný kontakt a formou mimojazykových prostriedkov dávať hovoriacemu najavo, že ho počúva, - dokáže porozumieť počutému textu, t. j. je schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a určiť kľúčové slová, - vie určiť a zapamätať si kľúčové slová v počutom texte, - dokáže si robiť poznámky počas počúvania, - vie klásť doplňujúce otázky v prípade, že mu niečo z vypočutého textu nie je jasné. 	<p>dialóg</p> <p>monológ</p>	<p>1.Slovenská literárna moderna</p> <p>2. Slovenská literatúra medzi dvoma svetovými vojnami</p> <p>3. Lyrizovaná próza</p>

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

I. Komunikácia a sloh / počúvanie s porozumením, čítanie a písomné vyjadrovanie	
(Odporúčame zaviesť v 3. ročníku.)	
Komunikačné zámery	
Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky	Prošba, poďakovanie, ospravedlnenie. Dialógy v bežných životných situáciách, v kníhkupectve, v knižnici, v cudzom meste na ulici.
Zaujatie stanoviska	Získavať a poskytovať informácie, vedieť napísať zápisnicu a životopis. Vedieť zoštylizovať žiadosť.
Vyjadrenie vôle a pocitov	Požiadat' o zopakovanie výpovede. Vyjadriť prosbu a želanie, upozornenie, príkazy a zákazy.
Vyjadrenie duševných pocitov a nálady	Vyjadriť sympatie, antipatie.
Opísanie javov, predmetov, osôb	Opis osoby, predmetu, pracovného postupu, prírody.

Pojmové okruhy	
Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka	Správne používanie privlastňovacích prídavných mien a zámen.
Vyjadrenie priestorových vzťahov	Miesto, poloha, vzdialenosť.
Vyjadrenie časových vzťahov	Časové ohraničenie deja, časová následnosť dejov.
Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov	Tvar, forma, látka, materiál.
Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov	Množstvo, počet, porovnávanie počtu.
Vyjadrenie logických vzťahov	Priradenosť, podradenosť, odporovanie, vylučovanie.
Vyjadrenie modality	Možnosti, nutnosti, vôle.
Vyjadrenie vzťahu hovoriaceho k deju	Uvažovanie, presvedčenie, znalosť, prekvapenie
Jazykové a mimojazykové prostriedky	Podstatné mená, prídavné mená, slovesá, zámená, číslovky, príslovky, častice, citoslovčia, mimika, gestá, zrakový kontakt pri komunikácii.

Čítanie	Hlasné a tiché čítanie s porozumením.
	Výrazné čítanie.
	Orientácia v jednoduchých informačných textoch: cestovný poriadok, dotazníky, turistické orientačné tabule.
	Samostatné čítanie kratších textov.

Tvorba dialógov a súvislých jazykových prejavov	
Štylizácia a kompozícia	Štylistické prostriedky – úvaha.
	Štylistické prostriedky – životopis, zápisnica a žiadosť. Forma životopisu a zápisnice.
Ústne a písomné formy spoločenského styku	Rozličné formy ospravedlnenia, prosby a poďakovania. Tvorba dialógov a monológov v súlade s komunikačnou situáciou (kníhkupectvo a pod.)
Zážitkovo-dejové prejavy	Rozprávanie s prvkami opisu.
	Dramatizácia textu.
	Reprodukcia textu.
Hodnotiace prejavy	Opis Bratislavy.
Náučné prejavy	Referát.

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností	
1. Životný štýl mladých	Správanie mladých ľudí, využitie voľného času, móda, vzdelávanie, využívanie internetu, alkoholizmus, drogová závislosť.
2. Kniha a čítanie	Kniha - najlepší priateľ človeka, kniha ako dar, obľúbený spisovateľ, kniha. Nobelova cena za literatúru. Úloha knižníc.
3. Masmédiá	Noviny a časopisy. Rozhlas a televízia. Rôzne druhy televíznych programov.
4. Bratislava - hlavné mesto SR	Hlavné mesto SR, jeho najvýznamnejšie historické pamiatky, kultúrne podujatia. Bratislava ako centrum politického, kultúrneho, vzdelávacieho a hospodárskeho života SR.
5. Štátny systém SR	Národná rada SR a jej zloženie. Vláda a prezident republiky. Ústava SR. Symboly SR - zástava, hymna, štátny znak. Práva a povinnosti občanov.

II. Jazyková komunikácia	
Morfológia	Skloňovanie čísloviek.
	Používanie prísloviek, častíc a citosloviec v komunikácii.
Syntax	Jednoduchá dvojčlenná veta.
	Jednoduché súvetie.
Pravopis	Precvičovanie základných pravidiel písania i,í/y,ý.
	Problémové pády pri podstatných menách, prídavných menách, zámenách, číslovkách.
	Písanie veľkých písmen.
	Písanie interpunkčných znamienok.

III. Literárna komunikácia	
Čítanie	Výrazné čítanie literárnych textov.
	Čítanie s porozumením.
	Plynulé čítanie neznámych textov.
Tematické okruhy a témy	
Súčasná slovenská próza Odporúčané diela a autori – výber jedného diela – výklad učiteľa	František Hečko: Červené víno
	Vladimír Mináč: Smrť chodí po horách
	Dominik Tatarka: Prútené kreslá
	Ladislav Mňačko: Smrť sa volá Engelchen
	Alfonz Bednár: Sklený vrch
	Rudolf Jašík: Námestie svätej Alžbety
	Jaroslava Blažková: Nylonový mesiac
	Ladislav Ballek: Pomocník
	Vincent Šíkula: Vlha

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Žiaci dosiahnu požadovaný výkon po absolvovaní daného učebného odboru.

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy (Odporúčame zaviesť vo 4. ročníku)	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť komunikovať</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie tvoriť dialógy a monológy vzhľadom na komunikačnú situáciu, - vie reagovať na otázky - pracovný pohovor, - vie rozprávať o svojom regióne, bydlisku, - vie rozprávať o kladných a záporných vlastnostiach človeka, - dokáže opísať vonkajšie a vnútorné vlastnosti osoby, ktorú považuje za svoj vzor, - vie rozprávať o využívaní internetu, - dokáže zaujať stanovisko, v diskusii prezentovať svoj názor na moderné technológie, - vie správne napísať vlastné podstatné mená. 	<p>komunikačná situácia, dialóg</p> <p>pravidlá správnej výslovnosti</p> <p>jazyková a spoločenská norma</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Historické pamiatky a prírodné krásy SR 2. Náš región 3. Medziľudské vzťahy 4. Vzory a ideály v živote človeka 5. Veda a technika

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1. Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť sa adekvátne vyjadrovať písomne</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie tvoriť jednoduché vety a súvetia, - vie napísať potvrdenie a splnomocnenie, - dokáže tvoriť súvislé texty, - vie napísať slávnostný príhovor/prejav – rozlúčka so školou, - vie napísať diskusný príspevok o svojom regióne, - dokáže napísať charakteristiku (ucelený text), - vie aplikovať v texte nadobudnuté vedomosti z ortografie, lexikológie, morfológie a syntaxe. 	<p>štylizácia a kompozícia</p> <p>zápisnica, životopis, žiadosť</p> <p>úvaha</p> <p>rozprávanie s prvkami opisu</p> <p>úvod, jadro, záver</p> <p>pravopis vlastných podstatných mien a zámen</p>	<p>1 Životný štýl mladých</p> <p>2. Kniha a čítanie</p> <p>3. Masmédiá</p> <p>4. Bratislava - hlavné mesto SR</p> <p>5. Štátny systém SR</p>

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1. Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť sa vyjadrovať písomne a ústne</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - vie tvoriť rôzne typy viet, používať interpunkciu v jednoduchej vete aj v súvetí, - vie napísať charakteristiku osoby, - vie vyplniť tlačivá na pošte, - vie utvoriť ucelený text na základe stanoveného slohového žánru/útvary, - vie upraviť poradie slov v texte. 	<p>písanie zámen v liste</p> <p>úvod, jadro, záver</p> <p>správny slovosled</p> <p><i>potvrdenie, splnomocnenie, poštová poukážka</i></p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Záujmy a voľný čas 2. Cestovanie 3. Jedlo a stravovanie 4. Človek a príroda 5. Móda a obliekanie 6. Kultúra a umenie

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Čitateľské zručnosti</p> <p>2 Schopnosť interaktívne používať poznatky a informácie</p> <p>1.2 Čitateľské zručnosti</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže čítať plynule, výrazne a nahlas, - dokáže čítať a porozumieť dlhším textom, t. j. je schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a určiť kľúčové slová, - dokáže nájsť v básni hlavnú myšlienku, - dokáže nájsť v básni umelecké výrazové prostriedky, - dokáže na základe vlastných poznámok reprodukovať text, - vie charakterizovať literárne postavy, ich činy a vzťahy medzi nimi, - dokáže pracovať s rozličnými slovníkmi. 	<p>obsah a forma textu</p> <p>jazyk a štýl literárnych diel</p> <p>slovníky</p>	<p>1. Súčasná slovenská poézia</p> <p>2. Súčasná slovenská dráma</p>

Základné jazykové kompetencie	Výkonový štandard	Obsahový štandard – pojmy	Tematické zameranie komunikačných schopností
<p>1 Schopnosť interaktívne využívať jazyk</p> <p>1.1 Vedieť aktívne počúvať</p>	<p>Žiak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dokáže udržiavať s hovoriacim očný kontakt a formou mimojazykových prostriedkov dávať hovoriacemu najavo, že ho počúva, - dokáže porozumieť počutému súvislému textu alebo literárnej ukážke, t. j. je schopný vystihnúť hlavnú myšlienku textu a určiť kľúčové slová, dokáže porozumieť podstate literárnych diel, - dokáže dodržiavať v komunikačných situáciách zásady spoločenskej komunikácie, <p>- dokáže opísať, charakterizovať a posúdiť vzťah jedinca k ostatným ľuďom.</p>	<p>poznatky a informácie</p>	<p>1. Súčasná slovenská poézia</p> <p>2. Súčasná slovenská dráma</p>

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

I. Komunikácia a sloh / počúvanie s porozumením, čítanie a písomné vyjadrovanie (Odporúčame zaviesť vo 4. ročníku)	
Komunikačné zámery	
Nadviazanie kontaktu s osobami hovoriacimi po slovensky	Pozdravy, rozlúčenie, požiadanie o prepáčenie. Dialógy v bežných životných situáciách, na pošte, pracovný pohovor.
Zaujatie stanoviska	Získavať a poskytovať informácie, vedieť napísať potvrdenie a splnomocnenie, vedieť vyplniť poštovú poukážku a poštovú sprievodku.
Vyjadrenie vôle a pocitov	Vyjadriť prosbu a želanie, spokojnosť, nespokojnosť, ľútosť, prekvapenie.
Vyjadrenie duševných pocitov a nálady	Vyjadriť sympatie, antipatie.
Opísanie javov, predmetov, osôb	Opis osoby, predmetu, pracovného postupu, prírody.
Pojmové okruhy	
Vyjadrenie vlastníctva a vlastníka	Správne používanie privlastňovacích prídavných mien a zámen.
Vyjadrenie priestorových vzťahov	Miesto, smerovanie, poloha, vzdialenosť.
Vyjadrenie časových vzťahov	Konkrétny a približný čas, časová následnosť dejov.
Vyjadrenie kvalitatívnych vzťahov	Rozloha, kvalita, hmota, materiál.
Vyjadrenie kvantitatívnych vzťahov	Miera, objem, porovnávanie počtu.
Vyjadrenie logických vzťahov	Priradenosť, podradenosť, odporovanie, vylučovanie, príčina, dôsledok.
Vyjadrenie modality	Nutnosť, možnosť, vôľa.
Vyjadrenie vzťahu hovoriaceho k deju	Uvažovanie, presvedčenie, znalosť, prekvapenie
Jazykové a mimojazykové prostriedky	Rôzne typy viet, súvetí. Oslovenie. Gestá, mimika.

Čítanie	Hlasné a tiché čítanie s porozumením (umelecký a vecný text).
	Výrazné čítanie (umelecký a vecný text).
	Orientácia v jednoduchých informačných textoch: oznamy, dotazníky, reklama.
	Samostatné čítanie kratších textov (umelecký a vecný text).

Tvorba dialógov a súvislých jazykových prejavov	
Štylizácia a kompozícia	Štylistické prostriedky - slávnostný prejav a diskusný príspevok.
	Forma a štýl životopisu a zápisnice.
Ústne a písomné formy spoločenského styku	Tvorba monológov a dialógov v súlade s komunikačnou situáciou (na pošte, na exkurzii). Administratívny štýl. Poštové tlačivá, potvrdenia, splnomocnenia.
Zážitkovo-dejové prejavy	Rozprávanie s prvkami opisu.
	Dramatizácia textu.
	Reprodukcia textu.
Hodnotiace prejavy	Charakteristika osôb, literárnych postáv a vzťahov medzi nimi.
Náučné prejavy	Referát o prečítanom texte (umelecký a vecný text).

Tematické zameranie rozvoja komunikačných schopností	
1. Historické pamiatky a prírodné krásy SR	Historické pamiatky v našej vlasti, hrady, zámky, významné budovy. Prírodné krásy našej vlasti, kúpele, jaskyne, hory, rieky.
2. Naš región	Zemepisný opis regiónu, významné centrá. Historické a kultúrne pamiatky regiónu. Opis najvýznamnejšieho mesta regiónu.
3. Medziľudské vzťahy	Vzťahy v rodine a škole. Rozvody a ich príčiny. Nedostatok komunikácie medzi ľuďmi. Priateľstvá - vzťah medzi priateľmi.
4. Vzory a ideály v živote človeka	Kladné a záporné vlastnosti človeka. Ideály súčasnej mladej generácie - speváci, herci, športovci.
	Kladný a záporný vplyv prostredia na človeka - rodina, škola, priatelia, televízia, internet.
5. Veda a technika	Najvýznamnejšie objavy v histórii ľudstva. Známi vedci a vynálezovia.
	Využívanie vedy a techniky v každodennom živote. Počítač, internet.

II. Jazyková komunikácia	
Syntax	Jednoduché súvetie – priraďovacie, podrad'ovacie.
Pravopis	Interpunkcia v súvetiach.
	Písanie i,í/y,ý v rôznych tvaroch podstatných mien, prídavných mien, zámen a čísloviek.
	Písanie i,í/y,ý v slovesách - problémy pri písaní slovíes.

III. Literárna komunikácia	
Čítanie	Výrazné čítanie literárnych textov.
	Čítanie s porozumením.
	Plynulé čítanie neznámych textov.

Tematické okruhy a témy	
Súčasná slovenská poézia Odporúčané diela a autori – výber jedného diela – výklad učiteľa	Ján Kostra: Na návšteve po dlhých rokoch
	Vojtech Mihálik: Pusta
	Milan Rúfus: Modlitba za staršiu sestru
	Miloslav Válek: Dotyky
Súčasná slovenská dráma Odporúčané diela a autori – výber jedného diela – výklad učiteľa	Peter Karvaš: Polnočná omša
	Štefan Králik: Posledná prekážka
	Ivan Bukovčan: Kým kohút nezaspieva

Vzdelávací štandard pre učebné odbory, ktorých absolvovaním žiak získa stredné odborné vzdelanie